

MIŠLJENJE I POREMEĆAJI MIŠLJENJA

POJAM MIŠLJENJA

- ❑ Mišljenje je, po Ratku Kovačeviću, psihička funkcija kojom čovjek zadovoljava svoje biološke, socijalne i sazajne potrebe.
- ❑ Po Jovanu Mariću to je psihička funkcija pomoću koje čovjek, koristeći misaone operacije, sagledava realne odnose između predmeta i pojava i na osnovu toga donosi odgovarajuće zaključke (tzv. logičko saznanje, za razliku od čulnog saznanja)
- ❑ Mišljenje se temelji na pojmovima.
- ❑ *Pojam* predstavlja skup opštih i bitnih osobina nekog predmeta ili pojave.
- ❑ Opšti pojmovi odražavaju opšte osobine određene kategorije. Primjer pojma grad podrazumijeva svojstva svih gradova.
- ❑ Bitni ili pojedinačni pojmovi obuhvataju svojstva pojedinih, konkretnih predmeta i pojava. Pojam Beograd, podrazumijeva konkretan grad sa određenim osobinama.

PODJELA MIŠLJENJA

Mišljenje se može podijeliti na formu i sadržaj mišljenja.

- ❑ *Forma mišljenja* je način formiranja i izlaganja misli, logičnost i povezanost misli (pojmova) u izlaganju, tok i brzina misaonog procesa.
- ❑ *Sadržaj mišljenja* se odnosi na temu koja se izlaže, odnosi se na samu suštinu činjenica i vjerovanja, na kauzalitet pojava kao i na zaključke koje jedinka donosi na osnovu misaonih operacija.

U kliničkoj praksi uobičajeno je razlikovanje dvije vrste mišljenja: *konkretno i apstraktno mišljenje*.

- ❑ *Konkretno mišljenje* naziva se još perceptualno, primitivno i arhaično mišljenje. Javlja se kod izrazito neobrazovanih, primitivnih ljudi, koji vode krajnje jednostavan i konkretan život. Takođe, javlja se kod djece, shizofrenih bolesnika itd. Ovo mišljenje se vezuje za konkretne predstave, slike i događaje. Karakteriše ga mističnost to jest pridavanje natprirodnih osobina pojedinim stvarima i pojavama.
- ❑ *Apstraktno mišljenje* se karakteriše bogatstvom pojmova, naglašenom sposobnošću da se lako i brzo izraze osjećanja i opišu događaji, uoče uzročno-posljedične veze i procjeni situacija.

POREMEĆAJI MIŠLJENJA PO FORMI

- ❑ *Bolesna opširnost* se karakteriše iznošenjem mnoštva misli da bi se saopštila jedna ideja. Osoba se gubi u kazivanju, nema tzv. ciljnu predstavu, to jest osnovnu ideju koja čini smisao cijele verbalizacije.
- ❑ *Usporenost misaonog toka* je dio opšte mentalne inhibicije koja se sreće kod depresivnog sindroma. Impuls za govor je veoma redukovan, a mišljenje je vezano za jednu osnovnu najčešće depresivno obojenu ideju.
- ❑ *Bujica ideja* javlja se kod maničnog sindroma. Karakteriše se ubrzanjem misaonog toka, pojačanim impulsom za govor, hipervigilnom pažnjom i pojavom mnoštva brzih asocijacija.
- ❑ *Disocirano mišljenje* se najčešće javlja kod shizofrenije. Misaone ideje su međusobno nepovezane, često nelogične, apsurdne. Asocijacije se nepravilne, skokovite.

POREMEĆAJI MIŠLJENJE PO SADRŽAJU

- ❑ *Precijenjene ideje* su ubjeđena osoba o nekim važnim sadržajima iz njenog života koja nemaju psihotični kvalitet. Međutim, ona se za njih zalaže i precijenjuje njihov značaj.
- ❑ *Prisilne ideje* su ideje koje se nameću protiv volje pacijenata (riječ je o kombinaciji poremećaja volje i mišljenja). One su neprijatne za pacijenta, on se protiv njih bori, ali ne može da ih odagna (oštećenje volje).
- ❑ *Sumanute ideje* su zablude mišljenja nastale na bolesnoj osnovi.
One su : a) vjerovanja koja nisu zasnovana na realnim činjenicama; b) koja su nastala na bolesnoj osnovi ličnosti; c) koja su nepodložna korekciji.

POREMEĆAJI MIŠLJENJE PO SADRŽAJU

Sumanute ideje mogu da budu:

- sumanute ideje proganjanja,
- sumanute ideje ljubomore,
- erotomanske sumanute ideje,
 - religiozne sumanute ideje,
- depresivne sumanute ideje itd.

ZAKLJUČAK

Mišljenje može biti normalno i poremećeno.

Poremećaji mišljenja dovode do neslaganja i nesporazumijevanja sa društvom, kao i njegove reakcije na takva ponašanja osobe sa tim poremećajima.